

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

301

19 oktober 2025

Herfstzoektocht succesvol afgerond!

Een dertigtal personen waren zondagmorgen aanwezig in de kantine van Heibos om getuige te zijn bij het verzenden van ons 300ste krantje. Maar vooral waren zij nieuwsgierig naar de uitslag van de Herfstzoektocht. Er namen 64 personen deel en heel wat deelnemers hadden ofwel alle vragen juist, ofwel één of twee foutjes gemaakt. Daarom was de schiftingsvraag zo belangrijk om een klassement te maken. Voor vele was het dan ook spannend, er werd vooral naar uitgekeken of ze winnaar werden van een cadeaubon. De "VZW Heide vertelt" had voor 1000 euro waardenbons aangekocht, bons die kunnen besteed worden in verschillende Kalmthoutse zaken. Er waren 49 punten te verdienen. Als schiftingsvraag moest men de juiste afstand opgeven vanaf het nulpunt in het station Brussel Noord naar de overweg in Heide. Door landmeter Jan Winkeler werd dit juist opgemeten, zijde 63 km, 396 meter en 230 centimeter. De uiteindelijke uitslag zag er als volgt uit!

1. Van Landeghem Patricia	49 punten	63,399 km
2. De Wit Filip	49 punten	63,403 km
3. Adriaenssen Anita	49 punten	63,403 km
4. Stevens René	49 punten	63,404 km
5. Van den Heuvel Dirk	49 punten	63,408 km
6. Braem Ivette	49 punten	63,410 km
7. Geuens-Michielsen	49 punten	61,325 km
8. De Mayer Hilde	49 punten	60,620 km
9. Van den Heuvel Jozef	49 punten	60,400 km
10. Lambregts Eddie	49 punten	54,580 km
11. Van Iersel Bernadette	49 punten	54,250 km
12. Van Iersel Marleen	49 punten	52,236 km
13. Greffe Françoise	49 punten	48,247 km
14. Van den Heuvel Lea	48 punten	63,400 km
15. Rymenants Raf -Staes	48 punten	63,404 km
16. Cruysweegs Freddy	48 punten	63,409 km

24 oktober 19u – infoavond rond brandpreventie en brandverzekering

25 oktober 10u tot 16u – infostanden

www.binkalmthout.be

BIN Café
Brandveiligheid
Club K
 Kapellensteenweg 234
 2920 Kalmthout

17. Van de Putte Frans	48 punten	63,450 km
18. De Valck Monique	48 punten	63,140 km
19. Vandersteegen Maria	48 punten	63,130 km
20. Pinck Erik	48 punten	64,800 km

De VZW Heide vertelt dankt alle deelnemers aan de zoektocht!

Iedereen welkom vrijdag 24 en zaterdag 25 oktober!

24 oktober 19u – infoavond rond brandpreventie en brandverzekering

25 oktober 10u tot 16u – infostanden

Verenigde Kalmthoutse Buurtinformatienetwerken organiseren

BIN-café rond **BRANDVEILIGHEID**

Zaal: O'KA, Kapellensteenweg 245, Kalmthout

Programma

Vrijdag 24 oktober 2025: 19u infoavond

Brandveiligheid in uw woning en omgeving door Kapitein Jan Van Roey van de brandweerzone Rand.
(preventietips, weetjes, eerste hulp bij brand)

De brandverzekering door Barbara Van Speybroeck, directeur communicatie bij Assuralia.
(afsluiten brandpolis, wat wel en wat niet verplicht, valkuilen, tips)

Praatcafé met gelegenheid standen rond veiligheid te bezoeken.

Zaterdag oktober 2025 van 10u tot 16u

Informatiestanden rond veiligheid
brandweer, politie, BIN-kenniscentrum, alarmen, ...

Gezellig praatcafé met mogelijkheid tot het stellen van vragen rond de BINs en de veiligheid in het algemeen.
Politie markeert fietsen, vrije toegang
Gratis welkomdrankje

Kenniscentrum
Buurt Informatie Netwerk

RAND
post Kalmthout

POLITIEZONE
GRENS

Assuralia

KALMTHOUT
BRANDVEILIGHEID

BIN Café

Brandveiligheid

Club K
Kapellensteenweg 234
2920 Kalmthout

www.binkalmthout.be

24 oktober 19u – infoavond rond brandpreventie en brandverzekering

De verenigde Kalmthoutse BINs heten iedereen van harte welkom in het BIN café. De editie 2025 staat in het teken van brandveiligheid. Naast inbraken, cybersecurity en nog zoveel meer besteden de BINs ook aandacht aan dit veiligheidsaspect. Door dit jaar voor dit thema te kiezen willen zij dat extra benadrukken. Het spreekt voor zich dat de brandweer haar volledige medewerking verleent, en ook de overkoepelende vereniging van verzekeringsmakelaars was bereid haar steentje bij te dragen. Vrijdag is het vooral informatief, terwijl zaterdag zich meer leent tot persoonlijke gesprekken met de standhouders.

Zoals gebruikelijk is de politie ook een belangrijke partner als ondersteuner van het BIN-gebeuren. Ook zij zullen twee dagen aanwezig zijn om de bezoekers te informeren, zowel rond inbraken in woningen, cybersecurity als de algemene veiligheid.

Daarnaast zullen zij op zaterdag van 10 tot 16u ook fietsen markeren. Dit is volledig gratis en neemt slechts een 10-tal minuutjes van je tijd in beslag.

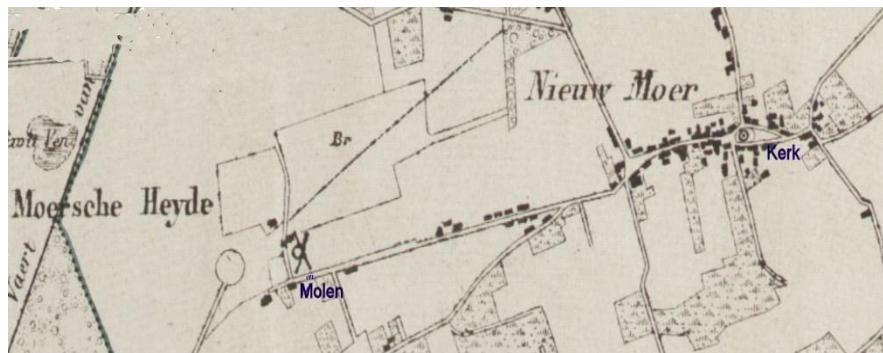
Vergeet we niet dat zowel na afloop van de infoavond als de zaterdag doorlopend kan nagepraat worden bij een drankje in het BIN-café.

Info: www.binkalmthout.be of 0477/22.24.81

De molen van Nieuwmoer.

Op de hoek van het Moleneind en Holleweg in Nieuwmoer stond ooit een trotse houten staakmolen, in de volksmond bekend als de Molen van Nieuwmoer of later de Molen Buyens. Vandaag is er op die plek geen spoor meer van terug te vinden, maar bijna anderhalve eeuw lang draaiden hier de wieken en klonk het geratel van de maalstenen. De molen bevond zich op het perceel C821 aan de oostzijde van de huidige straat Moleneind, vlak bij de kruising met de Holleweg. Wie de coördinaten 51.430416,

4.502547 opzoekt, komt precies op de plaats waar hij stond. Op de topografische kaart van Vandermaelen (ca. 1850) wordt de molen al duidelijk weergegeven, wat illustreert hoe belangrijk hij was in het landschap. De omgeving was toen nog open akkerland, waardoor de wieken volop wind vingen. De

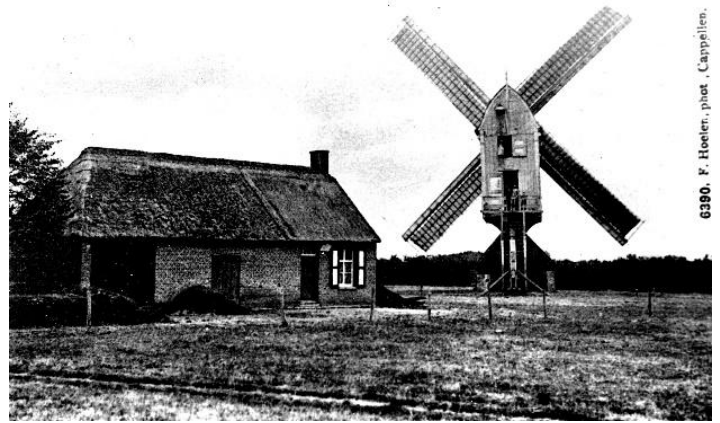

Topografische kaart van Vandermaelen rond 1850, omgeving Nieuwmoer

straatnaam Moleneind herinnert tot vandaag aan dit verdwenen herkenningspunt. De molen werd opgericht in 1797 in opdracht van Jan Quaeyagens, burgemeester van Kalmthout. Hij koos voor een staakmolen: een houten constructie op een zware spil die volledig in de wind kon worden gezet. Voor de landbouwgemeenschap van Nieuwmoer betekende dit een enorme vooruitgang. Na Quaeyagens kwam de molen in handen van de familie Buurmans-Quaeyagens. In 1818 werd hij officieel overgedragen aan Andreas Buurmans-Quaeyagens. Het maalbedrijf bleef lange tijd in de familie Buurmans, later ook via huwelijk verbonden met de families Van Pelt en Van Tichelt. In 1919 werd de molen gekocht door Petrus Josephus Buyens. Daarmee begon de periode die de molen zijn latere naam gaf: de Molen Buyens. Zijn zoon Alfons Buyens nam in 1933 de uitbating over samen met zijn echtgenote. Hij werd de laatste molenaar van Nieuwmoer. Naast het malen van graan werd in de tweede helft van de 19e eeuw ook een olieslagerij aan de site toegevoegd. Hierdoor groeide de molen uit tot een klein economisch centrum in Nieuwmoer. Het einde van de molen kwam in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog. Op 29 oktober 1945 sloeg een V-bom in de buurt in en beschadigde de molen zwaar. Hoewel de houten romp overeind bleef, was de schade aanzienlijk. Nog geen twee maanden later, op 28 december 1945, trok een zware storm over de streek en velde de gehavende molen definitief. Voor Alfons Buyens betekende dit het einde van de windmolen, maar hij gaf de traditie niet op: in de Maalderijstraat richtte hij een moderne motormaalterij op, waar het malen van graan nog decennia doorging. De molen van Nieuwmoer werd nooit als monument beschermd. Zijn verdwijnen toont hoe kwetsbaar deze bouwwerken waren voor zowel oorlogsgeweld als natuurrampen. Toch leeft hij verder in oude prentkaarten, in de herinneringen van oudere inwoners, en in de straatnamen die nog steeds naar hem verwijzen. Wie vandaag langs Moleneind en Holleweg wandelt, ziet enkel huizen en erven. Maar wie weet dat hier ooit de wieken draaiden, hoort misschien in gedachten nog het gekraak van de houten constructie, het gekletter van graankorrels en het zachte gezoem van de maalstenen.

(bijdrage van Wim Kuyps)

Nieuw Moer – De Molen.

Een oorlogsverhaal!

Deze namiddag verzamelen heel wat mensen aan het erkentelijkheidsmonument op het Heidestatieplein. Een moment om op deze bladzijden een oorlogsverhaal te plaatsen, ons bezorgd door Herman Van der Ven, vroeger wonende in de Groeneweg. Het is het verhaal van een bom die viel in Putte op de boerderij van de ouders van Herman. De moeder van Herman was een Kalmthoutse van geboorte. Met het geld dat zij als "herstelvergoeding" kregen na de oorlog bouwden zij een nieuw huis in de Groeneweg. Het is een verhaal dat ongetwijfeld nog heel wat mensen toen hebben ondergaan. Spijtig genoeg worden en nu nog vele mensen, verder van ons weg, hier dagelijks mee geconfronteerd.

Het verhaal werd destijds neergeschreven door vader Francis Van der Ven:

Het was maart van het jaar 1845. België was reeds bevrijd. In Nederland waren de geallieerden doorgedrongen tot aan de Maas en Waal om ook dit land te bevrijden van de Duitse bezetter. Doch van over de grens schoten de Duitsers de beruchte V1's of "doedelzakken" en V2's op de haven van Antwerpen. Drie met radar uitgeruste AA-posten (antiaircraft artillery) waren opgesteld rond deze belangrijke haven, die het geallieerde leger in heel Noord-Europa moest bevoorraden. 95% van de vliegende bommen werden geraakt vooraleer ze Antwerpen

bereikten. Het was een verschrikkelijke tijd voor de mensen in de kleine steden en dorpjes in de omgeving van de haven. Sommige raketten werden midden in de lucht vernietigd door directe beschieting, maar vele werden slechts verminkt en vielen op het platteland als gewonde vogels. Soms kwamen ze in vlammen naar beneden, met de automatische piloot stuk en soms bleven ze doelloos door de zwarte nacht zwerven als brandende engelen van de Apocalyps, terwijl de mensen op het platteland met angst het ogenblik afwachtten dat het monster zou beslissen welk huis of boerderij het als zijn prooi zou nemen. Ik woonde toen met mijn vrouw, mijn drie jonge kinderen en mijn moeder op een boerderij, ongeveer 25 km ten noorden van Antwerpen. Slechts een paar dagen voordien was een hele AA-bemanningsomgeving omgekomen omdat een raket direct op een AA-batterij was gestort. We waren zelf al bijna tweemaal slachtoffer geweest. De eerste keer viel er een bom op ± 100 meter en de tweede keer op ± 200 meter met het gevolg dat glasramen en dakpannen al tweemaal vernieuwd waren. Soms schoten de Duitsers 10 tot 12 bommen per uur. We leefden in voortdurende angst en waren overtuigd dat we vroeg of laat zouden getroffen worden, indien de geallieerden de lanceerbasis niet zo vlug mogelijk vernietigden. In de voormiddag van de 5de maart was ik buiten op het veld met het paard van mijn buur bezig het land te eggen als voorbereiding voor het zaaien. Weer kwamen de bommen door de lucht gevlogen, steeds achtervolgd door de AA-beschieting die de monsters volgden als een meute honden. Plots werd ik het zo typische geruis van een V1 gewaar. Ik keek op en zag hoe een raket, op een afstand van een goede 1000 meter, met de motor uit als een glijder lichtjes draaiend op mij toe kwam. Overtuigd dat hij direct bij mij zou neervallen, vluchtte ik als een verschrikt konijn en verborg mij achter een cipres. Een hele tijd gebeurde er niets. De bom bleef glijden en toen ik opkeek vanachter mijn schuilplaats, zag ik hoe ze op één vleugel helde, omsloeg en rechtstreeks op ons huis stortte. Ik kan me niet herinneren dat ik de ontploffing gehoord heb. Er was een donkerrode gloed en een zwarte wolk. Zodra de rook een beetje opgestegen was, zag ik dat waar enkele minuten geleden nog een boerderij had gestaan, nu een grote puinhoop lag. Ik kan niet zeggen hoe vlug ik toen gerend ben, maar ik denk dat het wel één van mijn

topprestaties moet geweest zijn. Toen ik dichterbij kwam hoorde ik kinderstemmen die uit de kelder kwamen. In vele Belgische boerderijen is de kelder niet volledig onder de grond maar slechts gedeeltelijk,

met een kleine slaapkamer erboven. De zoldering en de buitenmuur waren ingestort door de ontploffing en daar zaten mijn drie kinderen tussen het puin en weenden zo hard ze konden, maar ze waren blijkbaar ongedeerd. Ik zag geen spoor van bloed of kwetsuren. Min of meer gerustgesteld over hun toestand begon ik naar mijn vrouw en moeder te zoeken. Ik liep rond de puinhoop, kroop erover op handen en voeten en riep

voortdurend hun namen. Plotseling hoorde ik vanonder het puin de zwakke stem van mijn moeder: *"ik ben hier, ik ben oké, zoek eerst Joske, die ligt hier ook ergens"* Op dat ogenblik kwam de eerste helper. Het was een timmerman die bij de buur aan het werken was en samen begonnen we hout, stenen en metselwerk te verwijderen om ons een weg te banen onder de zoldering van de keuken die ineengestort was tot op $\frac{1}{2}$ meter van de grond. Na ongeveer 10 minuten vonden we mijn vrouw die bewusteloos was maar nog leefde. Ze zat met haar benen vastgeklemd onder de ineengestorte kachel. Het duurde zeker 10 minuten vooraleer wij haar konden vrijmaken. Dan haalden we mijn moeder vanonder de gootsteen waar ze door het instorten van de zoldering onder terecht was gekomen. Ze was heel de tijd bij bewustzijn gebleven. Ondertussen was er veel volk toegestroomd: burens, de redding wagon, de pastoor van de parochie, helpers, enz... Er waren echter ook een paar onguere typen onder het puin aan het kruipen. Dat gaf me een onveilig gevoel en ik vroeg de politie om iedereen weg te sturen behalve een handvol mensen die ik kende en kon betrouwen. Terwijl ik mijn vrouw en mijn moeder uit het puin had gehaald had een buurman de kinderen uit de kelder bevrijd. Mijn vrouw en mijn moeder werden naar het ziekenhuis gebracht. Dan begonnen we naar de dieren te zoeken. Omdat het één van de eerste warme dagen van het jaar was, had ik de deuren van de stal laten openstaan en de koeien hadden dus de volledige lading van schrapnels (granaatkartets) gekregen. Ze waren lelijk verminkt maar leefden nog. We moesten ze echter terstond afmaken. Misschien kon een deel van het vlees nog gebruikt worden. Vlees was kostbaar in een land dat nog maar pas bevrijd was van een vierjarige bezetting. Kalveren, varkens en kippen werden naar buiten gebracht. Enkele die blijkbaar ongedeerd waren, werden aan andere boerderijen geschonken. Maar later hebben we vernomen dat die dieren nooit echt goed hebben gedijd. Niettegenstaande voldoende voedsel en een goede behandeling, moesten ze tenslotte worden opgegeven als onderontwikkelde hoopjes miserie. De familie in het nabijgelegen dorp moest worden verwittigd. En dan begon het lange en moeizame werk van het uitsorteren, opkuisen en redden van wat uit het puin kon gered worden. In die tijd waren er tamelijk veel stropers, smokkelaars en dieven in de streek en omdat ik bekommerd was om de inboedel, besloot ik terplekke te blijven en timmerde mezelf nog die avond een slaapplek met planken en stukken hout die we in de loop van de dag uit het puin hadden gehaald. En toch waren er ook wonderlijke nachten die ik daar doorbracht. Na een pannenkoek, gemaakt met het toen pas ingevoerde en voor ons heerlijke eierpoeder, zat ik bij het kampvuur en staarde naar de sterrenhemel en vroeg me af wat het lot verder met ons nog van plan was. Gelukkig was ik na een lange dag werken in het stof, het vuil en de rommel, 's avonds zo moe dat ik nooit lang wakker lag maar vlug verlost werd van mijn zorgen en gepieker door een diepe slaap. De tweede dag na de ramp, toen ik volop bezig was met de bergingswerken, hoorde ik plots zachtjes janken. In de drukte van de eerste dag was

iedereen de hond totaal vergeten. Ik liep naar de plaats waar zijn eiken hok stond. Opgewonden begin ik te sleuren en te trekken aan stobalen en planken die daar opgestapeld lagen. Ik bleef zijn naam roepen en sprak hem bemoedigend toe. Af en toe hoorde ik hem janken. We werkten ononderbroken gedurende drie kwartier en tenslotte slaagden we erin een opening te maken in het puin. Een baal stro zat vastgeklemd in de opening van het hondenhek zodat de hond volledig opgesloten was. Als we er uiteindelijk in slaagden een kleine opening te maken, ongeveer zo groot als een konijnenhol, begon de hond langs zijn kant ook te graven en kon er tenslotte doorkruipen. Ik knuffelde hem in mijn armen en hij likte mijn gezicht, nek en handen, om zijn dankbaarheid te tonen. Telkens als er één van de laatste bommen over ons vloog kroop de hond onder een stoel of doos, keek op naar de vliegende bom en gromde terwijl hij zijn tanden liet zien. Het heeft mij altijd verbaasd hoe duidelijk hij te kennen gaf dat dat vliegend voorwerp in de lucht onheil betekende en verantwoordelijk was voor zijn 24 uur gevangenschap. Gelukkig waren de volgende dagen zonnig, helder en droog zodat we goed konden voortwerken en het grootste deel van het puin konden doorzoeken naar nog bruikbaar huisraad, wat niet veel opleverde. De meeste meubelen waren versplinterd tot luciferhout maar kleren en boeken kwamen er in het algemeen beter uit, soms tot lompen verscheurd maar dikwijls ook nog bruikbaar. Met de hulp van een paar burens brachten we de geredde inboedel naar een lege schuur die we daarvoor mochten gebruiken. Mijn dagen waren verdeeld tussen bezoeken aan mijn vrouw en moeder in het ziekenhuis en het opruimen van de overblijfselen. Wat eens een mooie boerderij was geweest was nu herleid tot een paar fundaties en hopen steen die ik schoonmaakte en verkocht om tenminste vlug een beetje geld op zak te hebben. Merkwaardig is dat ik de meeste hulp kreeg van die mensen die het al heel druk hadden. De nietsdoeners hadden telkens “*een markt of een reis*” als verontschuldiging. Degene die al een heel gevulde dag hadden, konden zich op de ene of andere manier toch nog een uurtje vrijmaken. Deze eenvoudige mensen die me zo vanzelfsprekend en onopvallend geholpen hebben om door deze moeilijke tijd te komen zal ik altijd dankbaar blijven.

Wat herdenken we vandaag?

De bevrijding van Heide: waar de vrijheid begon met een handdruk!

In oktober 1944 lag Heide, de toen nog jonge en levendige wijk van Kalmthout, op de rand van de frontlijn. Na jaren van Duitse bezetting kwam de bevrijding langzaam dichterbij. Antwerpen was op 4 september 1944 in geallieerde handen gevallen, maar in de weken nadien richtte de

strijd zich op het vrijmaken van de Scheldemonding — een noodzakelijke voorwaarde om de haven van Antwerpen te kunnen gebruiken. De Slag om de Schelde was begonnen, en ook Kalmthout en Heide werden daarin meegesleurd. De inwoners van Heide leefden begin oktober in spanning. Vanuit Putte en Kapellen naderden Canadese en Britse troepen, terwijl Duitse eenheden zich verschansten aan de overzijde van het spoor. Huizen dienden als schuilplaatsen, loopgraven werden gegraven in tuinen en bossen, en het rumoer van artillerievuur was dag en nacht te horen. Vanaf 7 oktober rukte de **Royal Hamilton Light Infantry**, een regiment van de **2e Canadese Infanteriedivisie**, langzaam op richting Kalmthout. De opmars verliep moeizaam: de Duitsers boden felle weerstand, vooral in de buurt van het station van Heide en langs de Putsesteenweg. Pas op **20 en 21 oktober 1944** konden de Canadezen het dorp volledig innemen. Heide was vrij. Een symbolisch moment vond plaats aan het **station van Heide**. Daar ontmoette **luitenant-kolonel Denis Whitaker**, bevelhebber van de Canadese troepen, de Belgische verzetsleider **Eugène “Harry” Colson**. Beiden schudden elkaar de hand, een klein gebaar dat het einde van vier jaar bezetting en angst markeerde. Vandaag herinnert het “**Monument van de Erkentelijkheid**” aan deze ontmoeting. Het monument, ontworpen door beeldhouwer **Xavier De Wulf** en ingehuldigd in 1998, toont in arduin de figuren van Whitaker en Colson, vereeuwigd in die ene handdruk. Het staat op het Heidestatieplein, op de plek waar toen het stof van de strijd nog in de lucht hing.

(bijdrage van Wim Kuyps)

Gouden bruiloft in 1927.

Gazet van Antwerpen maakte op 6 april 1927 melding van de komende viering van de Gouden Bruiloft van Cornelius Bernardus Hendrickx. Corneel was geboren te Kalmthout op maandag 12 januari 1852. Hij huwde te Kalmthout op woensdag 2 mei 1877 met Joanna Somers geboren te Essen op 31 augustus 1855. De ouders van Corneel waren Adrianus Hendrickx 1803-1885 en Joanna Maria Cals 1807-1889. Voor het huwelijk in 1873 had Joanna reeds een kind gekregen; Anna Cornelia Somers (Hendrickx). Volgens de krant kreeg het gezin 21 kinderen. Een aantal heb ik ervan kunnen terugvinden, waarschijnlijk zijn er wel enkele erg vroeg overleden.

- ♂ Alphonsus Hendrickx ca 1877-
- ♂ Gerardus Alphonsus Hendrickx 1877-
- ♂ Josephus Adrianus Hendrickx 1880-1960
- Anna Maria Hendrickx 1885-1893
- ♀ Joanna Amelia Hendrickx 1881-
- ♀ Maria Elisabeth Hendrickx 1882-
- ♂ Augustinus Laurentius Hendrickx 1883-
- Anna Maria Hendrickx 1885-1893
- ♀ Maria Rosalia Hendrickx 1886-
- ♀ Maria Ludovica Amelia Hendrickx 1887-1888
- ♀ Anna Ludovica Maria Hendrickx 1888-1889
- ♂ Alphonsus Aloysius Hendrickx 1890--
- ♀ Joanna Francisca Lucia Somers 1891-1891
- ♀ Paulina Rosalia Hendrickx 1892-1893
- ♂ Franciscus Adrianus Hendrickx 1894-
- ♀ Mathildis Elisabet Hendrickx 1896-18

UIT CALMPHTHOUT

GOUDEN BRUILOFT. — In de maand Mei vieren de echtelingen Corn. Hendrickx-Somers hun gouden bruiloftsfeest. Heel wijk B wil deze zeldzame gebeurtenis meevieren. Er is reeds eene feestcommissie samengesteld die alles op zijn beste zal trachten te regelen. In dit werkersgezin werden 21 kinderen geboren. Daaraan verdient hulde gebracht.

Josephus Adrianus Hendrickx, geboren op 7 februari 1880 huwde op 26 augustus 1908 met Maria Angelina Raats 1889-1971. Volgen genealogische bronnen had het echtpaar 4 kinderen: Franciscus Josephus 1911, Elisabeth Cornelia 1913-2000, Maria Helena Rosalia 1916- en Aloisius Alfons. Josephus overleden 3 mei 1960

OM HET BEHOUD ONZER MOLENS

De herstelde molen te Calmpthout. De nieuwe roeden werden van een collega" te Esschen afgenomen.

"De Stad, vrijdag 4 juli 1930"

Het Vlaamsche landschap dankt zijn bijzondere schoonheid zeker niet het minst aan de talrijke molens, die, lustig draaiend, over de weelderige vlakten staan verspreid. Het zou in hoge mate te betreuren zijn, indien de moderne techniek oorzaak zou worden van het verdwijnen of verminken onzer schoone molens. Op menige plaats is dit helaas al geschied en heeft men den molen van zijn roeden ontdaan en er binnenin een motor geplaatst, die het werk van den wind overneemt. Daarom stemt het temeer tot voldoening, dat te Calmpthout maatregelen werden

De plek, waar de molen zich bevindt, wordt al eeuwen lang als zoodanig benut. Dicht bij den molen ligt een grafsteen met het opschrift: „Martin Lambrechts" Molenaar, 1648, overleden te Calmpthout. In den steen is een windmolen uitgehouwen.

De molen te Essen die de roeden voor de molen van Kalmthout leverde.

genomen om een ouden molen in den oorspronkelijken toestand te behouden. De gebroeders Van Broeckhoven aldaar hebben hun molen liever voor eigen rekening geheel doen herstellen, dan hem van zijn "armen" te berooven, en mèt hem, ook het landschap te schenden. Een voorbeeld dat voorzeker navolging verdient. *De gerestaureerde molen waarover het artikel in het weekblad "De Stad" van 4 juli 1930 gaat is de Kalmthoutse Heidemolen. De Molen was oorspronkelijk eigendom van de abdij van Tongerlo, die in Kalmthout verschillende gronden en rechten bezat. Na de Franse Revolutie werden de abdijgoederen verkocht, en zo kwam de Heidemolen in particuliere handen. In de loop van de negentiende eeuw werd de molen uitgebaat door verschillende molenaarsfamilies, waaronder Joannes-Baptista Spruyt en later de familie Van Broeckhoven. In 1864 werd de molen eigendom van Adrien Van Broeckhoven-Pauwels. Zijn zonen en kleinzonen zetten het werk verder, en de molen bleef nog vele jaren in gebruik. Toen de moderne techniek haar intrede deed, met motoren die het werk van de wind overnamen, verloor de molen*

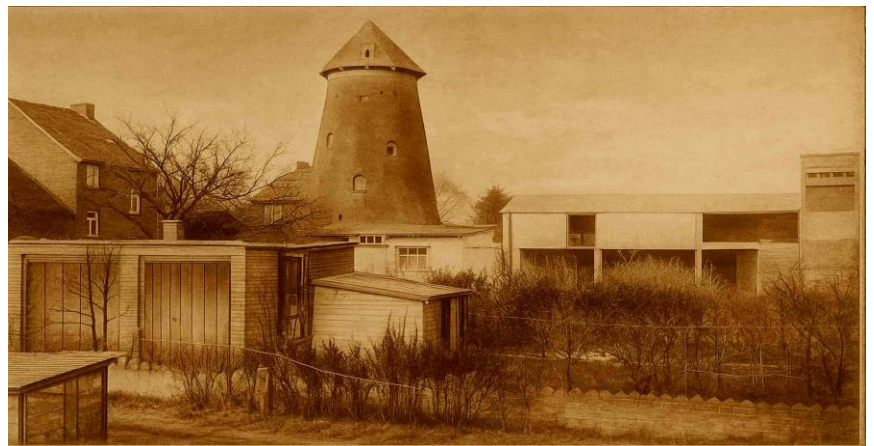

Het herstellingswerk in vollen gang. Het oude vermolmde gedeelte der roede wordt vervangen door jong,

verdwenen, en enkel de molenberg en de romp bleven over. Uiteindelijk werd in 1951 beslist de restanten af te breken. Daarmee verdween een stuk levend erfgoed uit Kalmthout.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

geleidelijk haar functie. Toch bleven de gebroeders Van Broeckhoven de houten molen lange tijd onderhouden, uit liefde voor het vak en voor het landschap. In de jaren 1930 kwam de Heidemolen tot stilstand. De wieken

Hoe de molens er uitzien, die van moderne gemakken zijn voorzien. Een keurig voorbeeld te Brasschaat!

De trouwe wachter in 't Vlaamse land wordt op den wind gedraaid.

Oude en vergeten beroepen van vroeger

Vandaag: Trekschuiten (90)

Begin zeventiende eeuw namen handel en welvaart in de Nederlanden dermate toe dat er een stijgende behoefte aan passagiersvervoer bestond. Voor de beurtschepen bestond een dienstregeling voor wat betreft vertrektijden, maar de aankomsttijden waren weersafhankelijk en daardoor ongewis. Personenvervoer door middel van een gejaagd schip bestond in Vlaanderen iets eerder dan in de noordelijke Nederlanden, en tussen Venetië en Padua al in het begin van de zestiende eeuw. Maar in de noordelijke Nederlanden werd een bepaald type schip, de trekschuit, gekoppeld aan speciaal voor dit vervoer gegraven kanalen, met daarlangs een stelsel van jaagpaden. Gaandeweg werd dit vervoer een groot succes, dat pas in de negentiende eeuw serieus concurrentie kreeg -van de diligences- en later die eeuw door de spoorwegen werd verdrongen.

Twintigste eeuw

Tot de eerste helft van de 20e eeuw werden de trekschuiten "houten waal", houten lichters (30 m x 4,50 m) zonder motor, gejaagd door het gezin van de schipper. Twee of drie mensen trokken aan het zeel om het schip vooruit te trekken. Als het schip eenmaal in beweging was gebracht, werd het trekken minder zwaar, afhankelijk van de wind. De schipper stond aan zijn grote scheproer aan de helmstok. Om te voorkomen dat bij bochten het schip de wal werd ingetrokken, waren op deze plaatsen rolpalen aangebracht. Die moesten ervoor zorgen dat de jaaglijn de bocht volgde, zodat het schip bij het passeren van de bocht niet in de kant werd getrokken. Bij bruggen werd aan de binnenzijde van landhoofden een speciale loopconstructie aangebracht, zodat ook hier het jagen ononderbroken mogelijk was. Bruggen werden voorzien vanangepaste, gladde leuningenzodat de jaaglijn zonder problemen kon doorglijden.

(bijdrage van Paul Witters)

Herfst in het land!

Met een gedicht van Felix Timmermans verwelkomen wij de herfst!

De herfst blaast op den hoorn en 't wierookt in het hout,
de vruchten gloren.

De stiltten weven gobelijnen van gouddraad over 't woud,
met reeën die verbaasd verschijnen,
uit varens en frambozenhout en sierlijk weer verdwijnen....

De schoonheid droomt van boom tot boom,
doch alle schoonheid is slechts droom,
maar gij zijt d'eeuwigheid!

Heb dank dat gij mijn weemoed wijdt en zegen ook mijn vruchten.

Een ganzendriehoek in de luchten: nu komt de wintertijd.

Ik hoor U door mijn hart en door de rieten zuchten.

Ik ben bereid.

Bin-event 2025 FIETSMARKEREN

Zaterdag 24 oktober 2025
van 10u tot 16u

locatie: O-KA

Kapellensteenweg 234
Gratis uitgevoerd door de Lokale
Politie Zone Grens.

Meebrengen: identiteitskaart

Laat je fiets markeren!

Dagelijks worden, ook nog in onze gemeente, fietsen gestolen, vooral op plaatsen die zich daar meer toe lenen. Denk maar aan de stations en winkelcentra. De politie blijft rond dit fenomeen werken maar kan, ondanks camarabe-waking hier en daar en toezicht, diefstallen van fietsen niet altijd voorkomen. Het markeren van fietsen is misschien niet zo direct het ideale middel om diefstal te voorkomen, maar alle beetjes helpen wel! In elk geval is het markeren van fietsen een handige tool om fietsen die worden gevonden, bijvoorbeeld na diefstal, terug aan de eigenaar te bezorgen. Om die reden wordt het markeren van uw fiets ten zeerste aanbevolen. Op zaterdag 24 oktober, tijdens het BIN-event krijg je de gelegenheid om dit te laten doen. Fiets naar het OKA (vroegere Volkshuis), breng je identiteitskaart mee, en op een 10-tal minuutjes hebt je dan een gemerkte fiets. Doen!

Uit de oude doos!

Een ingekleurde foto van het Sint-Vincentius tehuis, wat toen nog de naam "Standaert gesticht" droeg. Let ook op de Kapellensteenweg, toen nog aangelegd in kasseien met ernaast een zandpad. De Kapellensteenweg werd half de jaren '50 voorzien van riolering en een geasfalteerd wegdek. Het gebouw deed op dat ogenblik dienst als gasthuis en moederhuis!

Heide vertelt is een uitgave van
de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be

